

חוט צורת הפתח המתנדנד ברוח

המנהג במתיחת חוטי צורות הפתח

ידוע מנהג העולם למתוח את חוט צורת הפתח בחזקה, ולצורך זה משתמשים בחוטי דיג גמישים, ולעתים אף משתמשים במותחנים או במשקולות כדי שהחוט ישאר מתוח לגמרי.

לכאורה, נראה היה לומר כי יסוד הנהגה זו הוא דברי המשכנ"י (סי' ק"י) שסבר שדנוד פוסל את החוט כי מחשיבו כ'מחיצה שאינה עומדת ברוח', וכתב שאף אין להסתפק במתיחתם כי במשך הזמן יתרופפו, אלא הורה שיש להשתמש רק בקנים. אולם, אין הדבר כן, שהרי המ"ב (שס"ב, ס"ו) עשה עיקר משיטת מחה"ש (שס"ב, כ"א) שפסול זה לא אמור בחוט, שהרי מבואר בירושלמי (עירובין א' א') שעשו צוה"פ מגמי, ולכן חומרא זו הובאה במ"ב (שס"ב, ס"ו) רק כ'יש מחמירין' שצריך למתוח את החבל בחזקה, וגם לא אסר להשתמש בחוטים אלא רק כתב שימתח את החוט בחזקה. לפיכך, מסתבר כי יסוד ההנהגה היא בעיקר לאור המבואר בחזו"א שאם אמצע החוט יוצא מבין הלחיים נחשב כצוה"פ מן הצד.

יתר על כן, כדי למנוע כל חשש אף משקיעים ממון ומאמץ רב בהוספת לחיים תחת החוטים, כדי 'להרחיב' את העמודים ובכך להקטין את החשש ליציאת החוט מהטווח שבין הלחיים.

מה היתה כוונת החזו"א

אכן יש להבין למה בדיוק היתה כוונת החזו"א.

לענ"ד לא עלה על דעת החזו"א לפסול בחוט מתוח שהרוח מבליטה את אמצעו מהטווח שבין הלחיים , אלא כוונתו היתה רק לאופן זה זה , כפי שיתבאר בס"ד. אם אכן אין מקור חזק לחומרא זו - הרי שגדול נזקה מתועלתה, שהרי השימוש בחוטי דיג הניתנים למתיחה גורם שבעת קריעתם אין איש שם על לב, מחמת טבעם לעוף למרחקים בעת הקריעה והם דקים מכדי שהעוברים ושיבים ישימו לבם להם, ואם נקרעו לאחר שהבודק כבר בדק - לא ידעו מפסילת ההיקף. לעומת זאת, בחוטי הפלדה - כשהם נקרעים הרי הם מונחים על הקרקע ומפריעים לעוברים ושיבים, שפעמים רבות מזדרזים להודיע לאחראי על הקריעה, ונמצא שמרוויחים חומרה שאינה מן הדין על חשבון עיקר הדין. עוד נזק שיש בחומרה זו הוא בכך שכדי שהחוט לא יצא מהטווח שבין העמודים מרחיבים את העמודים על ידי הוספת לחיים, ובפעמים רבות הנזק בהן רב, כגון שהעמוד עקום לפני או לצדדים ונמצא שהחוט אינו מעל הלחי, וכן לעתים ישנם הפסקים בין הלחי לחוט - ותקלות אלו היו פחות משמעותיות אלמלא הלחיים.

פסול 'צוה"פ מן הצד'

ידוע הפסול של צוה"פ מן הצד (עירובין י"א). "אילימא מן הצד והאמר רב חסדא צורת הפתח שעשאה מן הצד לא עשה ולא כלום, אלא על גבן", ופירש"י: "מן הצד - שמתח הזמורה מזה לזה באמצעיתו, ולא

על ראשיהן", וביאר הריטב"א (עירובין י"א:) את כוונת רש"י 'שהקנה שנותן על גביהן אינו על גב הקנים אלא מן הצד על פניהם' ●●, או סמוך לראשן או באמצעיתן ●●, ונמצא שפסול מן הצד הוא כאשר החוט כרוך על צד העמוד או שהוא אמנם יוצא מלפניו, אך לא מעל ראש העמוד אלא באמצע גובהו.

חידוש החזו"א

כתב החזו"א (ע"א, י'): "...במב... כתב בשם המשכנ"י דבקשת למטה - צריך לתקנו, ואם כפוף החבל הרבה עד שהרוח מבלית את אמצע החבל חוץ לבין הקנים ודאי אותה שעה בטל צוה"פ דהוי כמו הניח ידות הקנה ע"ג הקנים וכמשיך סקח, ולפיז אף כשהחבל בין הקנים - פסול כיון שהוא ניטל ברוח" - הרי שנקט שפסול זה הוא רק כאשר 'כפוף החבל הרבה', והפנה למ"ש באות ח'.

לכאורה ההפניה לאות ח' היא ט"ס אלא צ"ל אות ז' [ובעוד כמה הפניות בסימן זה יש סטיה באות אחת], וז"ל שם (ע"א, ז'): "עשה לקנה העליון ב' ידיים לב' ראשיו והניח שתי ידותיו על הקנים" ●● - היינו צוה"פ מן הצד ופסול, דאל"כ כל מן הצד נימא דעובי קני המזוזה הנן ידות קנה העליון - והתחלת המזוזות מתחת אותן הידות, דמה לי חיבור טבעי ומה לי חיבור בידי אדם, ושפיר י"ל דחיבור קנה העליון עם ראשי קני המזוזה משוה להו כחד וראשי הקנים הן הן ידות קנה העליון - והן מונחין על המזוזות ומחוברין בהן חיבור טבעי. ועוד מי לא עסקינן דהמזוזות נעשו ע"י בנין אבנים ולבנים, ואפ"ה פסול מן הצד".

קושיות על ההבנה המקובלת בדברי החזו"א

לפי ההבנה המקובלת בדבריו, שצוה"פ נפסלת כשהחוט יוצא מהטווח שבין הלחיים ●● מובן מדוע כתב ש'אמצע' החוט בולט חוץ לבין הקנים, אך אינו מובן מדוע אמר שנפסל רק ב'כפוף החוט הרבה' - וממילא מוכח שתנועה קלה אינה פוסלת, וגם אינו מובן כל כך מה הדמיון של חוט המובלט באמצעו להנחת ידות הקנה ע"ג הקנים - ששם החוט יוצא מצד העמודים ולא מאמצעו, וגם לא מובן מדוע לא הזהיר שישתמשו בלחיים רחבות או שהמרחק בין העמודים יהיה מועט [וכ"ש שלא נתן עצה שיחברו את החוט למשקולת כדי שהחוט יהיה מתוח ביותר כפי שהנהיגו בכמה מקומות], ומדוע לא גזר שלא להשתמש בחוטים אלא רק בקנים קשיחים מחשש לפסול כמעט ודאי [כפי שכתב המשכנ"י], וגם לא הסביר כיצד בימי חז"ל השתמשו בגמי ובעמודים העשויים מזמורות שאינן נעוצות בקרקע בתוך בור בטון [שאם מתחו את הגמי הכבד כך שלא יתנדנד אפילו יותר מרוחב הזמורה - הרי המתחה לעתים גורמת לזמורה להתעקם קדימה שהרי אינה מחוזקת בטון, ואז הגמי התרופף עוד יותר, וסביר שנדנדו ברוח גרם ליציאתו מבין הטווח שבין הזמורות], ובפרט, שאם אכן צוה"פ נפסלת בכה"ג - הרי שפסול זה מצוי ביותר אף אם מתחו את החוט בחזקה, ובפרט כשהעמודים רחוקים זה מזה והלחיים אינן רחבות - ואינו מובן מדוע שתקו מפסול מצוי זה כל הפוסקים עד החזו"א, אף בתקופות שצוה"פ היו רעועות.

שיטת החזו"א (ע"ז ו') היא ש'מחיצה שאינה עומדת ברוח מצויה' נפסלת לא מחמת הנדנדו אלא כתוצאה מפסול שהנדנדו גורם לו, כגון שהמחיצה תרד מגובה י' טפחים או שתעלה מעל ג' טפחים

מהקרקע, וכך גם פירש ש'לחי שאינה עומדת ברוח מצויה' נפסלת לא מחמת הנדנוד אלא מחמת פסול המתרחש כתוצאה מהנדנוד, כמו במחיצה.

לאור זאת, כלל לא ברור איזה פסול מתרחש כאשר החוט מובלט מהטווח שבין הלחיים, ומה בכך שהחוט מעט מתעקם הצידה, ובפרט לא מובן מה הדמיון לצוה"פ מן הצד - ששם החוט יוצא מצד העמוד או מאמצעו [כלומר, מלפניו אך מתחת לראש העמוד]. על כן יש לבאר את דבריו כפי הנראה לענ"ד.

הבנה מחודשת בדברי החזו"א

לענ"ד, יש מקום ללמוד שאין כוונת החזו"א לפסול בהבלטה שכמעט ואינה מורגשת כשאמצע החוט יוצא מהטווח שבין העמודים , אלא רק במקרה של הבלטת החוט בקשת רחבה עד שיצא מצד העמוד , ובכך מיושב מה שהחזו"א דימה זאת להנחת ידות הקנים ע"ג הקנים , ובכך גם דומה לצוה"פ מן הצד שפסולה - ומובן יותר מדוע החשיב זאת כפסילת צוה"פ ולא רק כנדנוד, וגם מובן מדוע כתב שהוא רק ב'חבל כפוף הרבה', ולכן לא הזהיר למתוח בחזקה או להניח לחיים רחבות או שיהיה מרחק מועט בין העמודים, וגם מובן שלא גזרו שלא להשתמש בחוטים, כי הפסול אכן אינו מצוי, וגם מובן כיצד יכלו להשמר מכך בזמן חז"ל. לפי ביאור זה י"ל שכוונתו 'אמצע החבל' - היינו שכל החבל לא יבלוט מחוץ לקנים [פרט למקום חיבורו לעמוד]. לפי הסבר זה גם יותר מתקבל על הדעת שמה שכתב שצוה"פ נפסלת בכיפוף למטה מ' ובהרחקתה חוץ למבוי - אמור לא רק בעמודים אלא גם בחוט, כי משמעות דבריו היא שיש להכשיר כשכפוף אך עדיין למעלה מ', וכשמורחק אך עדיין בתוך המבוי, ואם יש תנאי שהחוט לא יצא חוץ לטווח שבין העמודים - מציאות זו אינה מובנת לי.

ונבאר דבריו: בתחילת דבריו כתב שאם קנה עם מסמרים מונח על העמוד נחשב זה כצוה"פ מן הצד, כי אם לא תאמר כן תצטרך להכשיר כל צוה"פ מן הצד. ויש לבאר מדוע הכריח שאם מכשירים בקנה עם מסמרים בע"כ יש להכשיר גם בצוה"פ מן הצד, בטענה שיש לראות את החלק העליון של העמוד כמופרד מהעמוד ומתאחד עם החוט שבא מן הצד, ונמצא שהחוט עם התוספת של חלקו העליון של העמוד - מונחים מעל העמוד, וכשר.

וזה אינו מובן, כי החילוק לכאורה פשוט, שגם אם נאמר שקנה עם מסמרים כשר כי מסמרים מונחים מעל העמוד - עדיין נוכל לפסול בצוה"פ מן הצד, כי בכל צוה"פ מן הצד ניכר בבירור מה העמוד ומה החוט, וניכר בבירור שהחוט מונח בצד העמוד - ולכן פוסלים, משא"כ בקנה עם מסמרים, שהמסמרים כלל לא נראים כחלק מהעמוד כי הם דקים ושוכבים והעמוד עבה ועומד - ולכן י"ל שהמסמרים הם חלק מהקנה - ונמצא שהקנה עם המסמרים השייכים לו מונח מעל העמוד - ולכן מכשירים [יותר נראה לשייך את המסמרים לקנה כי שניהם שוכבים, מאשר לשייכם לעמוד, שהוא עומד והמסמרים שוכבים], ולכן יש להבין מדוע טען שאם מכשירים בקנה עם מסמרים בע"כ יש להכשיר גם בצוה"פ מן הצד.

מאחר והחזו"א דימה קנה עם מסמרים לצוה"פ מן הצד אף שהחילוק ביניהם ברור, י"ל שהבין שבכל כה"ג אין להתחשב רק במראה העיניים, המשייכות את המסמרים לקנה ולא לעמוד והמשייכות את חלקו העליון של העמוד לעמוד ולא לחוט שמצדו, וכלשונו 'דמה לי חיבור טבעי ומה לי חיבור בידי

אדם' - שבדברים אלו מונח גם שאין נפ"מ במה שהעין משייכת את ראש העמוד לעמוד ולא לחוט שבצדו, כמ"ש שם. אם אכן אין מתחשבים במה שהעין משייכת את החלק העליון של העמוד לעמוד - אכן מובן מדוע סבר שאם יכשירו בקנה עם מסמרים יש להכשיר גם במקרה רגיל של צוה"פ מן הצד.

אמנם, מאחר ופסלו צוה"פ מן הצד - הוצרך החזו"א לומר שגם קנה עם מסמרים פסול, ומאחר והוצרך לפסול בקנה עם מסמרים - **הוצרך לחדש שבכלל פסול של צוה"פ מן הצד הוא גם כאשר המסמר יוצא לצדי ראש העמוד** ולא לפנים, בנוסף לפסול של צוה"פ מן הצד באופנים הידועים של חוט הכרוך בצד העמוד, או מלפנים אך לא בראש גובהו [כי אם לא יחדש כך - בעל כרחו להכשיר צוה"פ מן הצד, כמ"ש].

לאחר שקבע כלל זה יכול היה להוסיף בהמשך (ע"א י) שאם קנה עם מסמרים היוצאים מצד ראש העמוד הם צוה"פ מן הצד - חייבים לומר שגם כאשר החוט עצמו יוצא מראש העמוד בקשת צדדית נידון כצוה"פ מן הצד, ואין שום יתרון במה שניכר ובולט ההבדל שבין החוט לעמוד [כפי שבהוה אמיא החשיב את חלקו העליון של העמוד כחלק מהחוט שמצדו ולא כחלק מהעמוד, אף שניכר לעין שזה עמוד ולא חוט - ש"מ שבכל כה"ג אין להתחשב במראית העין, כמ"כ לעיל].

השתא דאתינן להכי, מסתבר שכל כוונת החזו"א היא רק לחדש שחוט רופף היוצא בעת הרוח מצד העמוד נידון כצוה"פ, וכלל לא חידש פסול צוה"פ מן הצד בחוט היוצא מהחלק הקדמי של העמוד ובמרחק כמה מטרים נוטה כמה ס"מ בעת הרוח וכעת נמצא מחוץ לטווח שבין הלחיים.

לאור זאת מה שבערובין רבים 'מחמירים' להשתמש בחוט דיג כדי שיוכלו למותחו בחזקה כך שאמצעו לא יובלט מהטווח שבין הלחיים - **יצא 'שכרם' בהפסד גדול**, שכידוע כשחוט דיג נקרע לאחר שהבדק כבר בדק - הרי גמישותו וקלותו ושקיפותו ומתיחתו כמיתר גורמים שיעוף למרחקים, וקטן הסיכוי שהעוברים והשבים יבחינו שהחוט נקרע, משא"כ בחוט מתכת - כובדו ועוביו גורמים שאם נקרע יהא מונח על הקרקע ויפריע לעוברים ושבים - שבחינוך מתאים יזדרזו להודיע לאחראי שיתקן, וכן בשבת יוכלו להודיע שההיקף נפסל. וכמו כן **יצא שכרם בהפסדם שמשתמשים בלחיים כדי 'להרחיב' את העמודים** ולעתים נזקם רב על תועלתם כשיש הפסק בין הלחי לחוט וכשהעמוד נוטה לפנים או לצדדים וממילא החוט אינו מעל הלחי, ומעשים שבכל יום שאין מבחינים בשינויים מועטים בזה, וה' יאיר עיני.

לאחר מכן ראיתי שגם בחו"ב (ב' ט"ו) לא פסל כשהחוט מתעגל ויוצא מבין הקנים, אא"כ יוצא בזווית שאז נראה כשתי צוה"פ ללא עמוד באמצע, ואפשר ששיעורו יותר מג' טפחים בין מרכז המשולש ליתר, וכתב שאף שחוט היוצא במשולש נראה כשתי צוה"פ ללא עמוד אמצעי, ואין נפ"מ באם יוצא מבין הקנים, ואפשר ששיעורו ביותר מג' טפחים בין המשולש ליתר, אולם כשהחוט מתעגל מחמת הרוח - הרי לא מצאנו שהפוסקים הצריכו להרחיב את הקנים, וגם צ"ע מנין לתלות את הנדנוד ברוחב הקנים, ולא מצאנו אלא שהחבל צ"ל על ראשי העמודים, וגם בנדנוד עדיין תורת צורת פתח עליו, אלא שהחזו"א פסל, וצ"ע.

עוד יש להוסיף טעם מדוע לא יתכן שנדנוד החוט באמצע ארכו מעבר לרוחב הקנים ייחשב כצוה"פ מן הצד.

ביאר באבנ"ז (רצ"ו ו') ש'חודו הפנימי של הלחי מתיר' - הוא בנקודה שתחת החוט ולא כל רוחב הלחי, כלומר שמותר לטלטל עד החוט ולא רק עד תחילת הלחי. ראייתו היתה מקושיה - שאם תחילת הלחי היה נחשב 'חודו הפנימי' כיצד תועיל צה"פ, הרי החוט נמצא מחוץ ללחי ולא מעליה, אלא ע"כ שהלחי היא הנקודה שמעל החוט. אם אכן שם 'קנה של צורת הפתח' הוא רק על חלקו של הקנה שתחת החוט ממש ולא על כל רוחב הקנה - לכאורה ברור שנדנוד החוט מעבר לטווח שבין הקנים אינו פוסל, כי אם היה פוסל הרי שכל תנועה של החוט בשיעור של עובי החוט היתה פוסלת את צוה"פ, ולא יועיל לזה הנחת לחיים רחבות. כמובן שאין להניח שכלפי דין 'חודו הפנימי מתיר' יחול שינוי מתמיד עם נדנוד החוט, שהרי החוט משנה את מיקומו רק באמצעו ולא בנקודת חיבורו ללחי, ולא יעלה על הדעת שהמקום שעד אליו יהיה מותר לטלטל - משתנה כמה פעמים בדקה לפי הרוח, ופשוט שגם אין להניח שתמיד מותר לטלטל רק עד תחילת הלחי ולא עד מקום החוט.

כדי לדחות את הראיה יש לחלק בין הנידונים, שכלפי נדנוד החוט יש שם לחי על כל הלחי, וכלפי 'חודו הפנימי מתיר' - רק הנקודה שתחת החוט מכונה 'לחי', אך כמובן שאין שורש לחילוק זה, שנולד רק כדי ליישב את ההבנה שהחזו"א פסל ביציאת אמצע החוט מהטווח שבין הלחיים.

הערת הרב דוד גלס

אקדים תמצית דבריכם, החזו"א מחדש בקנה עם ידות^א פסול מחמת שמקום יציאת הקנה מן העמודים הוא מצד העמוד ולא מפני העמוד הפונה לעמוד שכנגדו, וזה נכלל בפסול צה"פ מן הצד, והלכך מחדש גם פסול היכן שהחוט רפוי הרבה ונוטה בקשת רחבה כלפי חוץ, דבזה נמצא שיציאת החוט מעל העמוד אינו מפני העמוד אלא מצידי העמוד, וכה"ג הוי פסול דצה"פ מן הצד.

והנה אם הבנתי נכונה את דבריו לעולם אין לנו נידון אלא על מקום יציאת הקנה העליון מן הצד או מפני העמוד, ואולם יתכן לומר באופן שונה וגם לדרך זו לדינא יהיו דבריו כנים דאין זה אלא ביוצא הרבה מהקנה ולא ביוצא מעט, והיינו דכוונת החזו"א להעמיד גדר במשקוף עצמו, דלעולם אין נידון כמשקוף אלא מה שפונה מעמוד אחד לעבר עמוד חבירו, אבל כל חלק מהקנה שאינו פונה לעבר העמוד שכנגדו אלא לצידו אינו חלק מהמשקוף, וע"ז בא לדון בקנה עם ידות, האם באופן שחלק מהמשקוף אינו פונה לעבר העמוד השני נחשב משקוף, וכיון דפשיטא ליה דאפשר לחתוך חלק מהעמודים ולצרפם לקנה וכמו שהוכח בטוב טעם בדבריו, הוכיח מכל צה"פ מהצד שהיה מקום להכשיר ע"י חתיכת ראש העמודים ולצרפם לקנה ונמצא דאיננה מן הצד, ומדלא אמרין הכי ש"מ דאותו חלק מהקנה שאינו פונה לעבר העמוד השני אינו נחשב משקוף **האם כוונתך שאם**

הערות והוספות

^א בגוף הציור של ידות המחוברות לצה"פ, אצלי נתפס שהחזו"א מצייר קנה ממש ההולך בצורת ח' שרגליה קצרות, ולא בקנה ישר עם מסמרים, ובזה העין פחות תופסת שהידות הם חלק מהקנה ולא מהעמוד, ומ"מ בגוף הדברים אין נפק"מ, דבצה"פ מן הצד ודאי דנראה לעין החילוק ואעפ"כ ס"ל לחזו"א דלא משגיגין בזה.

העמודים זה בצפון וזה בדרום, ומשקוף שכיוונו שתי מעלות למזרח לא משקוף כי הזוית שלו איננה הזוית של הקו שבין שני העמודים, או שכוונתך שאותו חלק של המשקוף שאם היית ממשיך אותו באותו קו [בגאומטריה זה נקרא 'הקו המשיק'] - לא היה פוגע בעמוד - איננו משקוף? אם כוונתך כהדרך הראשונה - קשה מה היתה ההוה אמינא של החזו"א להכשיר בקנה שוכב בצידי העמודים, שהרי אם תמשיך את הקנה - לא תפגע בעמודים אלא בצידיהם, ואם כוונתך לצד השני - קשה כיצד השתמשו בזמורות, שכידוע אינן ישרות, וממילא חלקן פונה לזיות אחרות מאשר הזוית צפון דרום.

וגם לדרך זו כשנבוא לרדן אימתי נחשב שאין החוט פונה לעמוד, האם כן הוא גם ביוצא מעט מהקו המוביל לעמוד השני או דווקא בהרבה, מסתברא מילתא לומר כן רק אם נטייתו הרבה, וא"כ אין לפסול באופן שאין החוט מתוח כ"כ ובאיזה מקום באמצעו יוצא מהטווח שבין העמודים, ורק ברפוי הרבה יש לפוסלו, דכה"ג אותו החלק מהקנה הנוטה לכיוון חוץ לא חשיב משקוף [וראיתי מצינים דבחיודשים וביאורים ס' ב' ס"ק טו ג"כ הכשיר בכה"ג לא ראיתי שם שהכשיר, ולא עיינתי במקור הדברים]. התאוריה חמודה אולם מדומיינת, מה המקום והמקור לחדש סברות אלו שאין להן זכר בחז"ל, בשלמא כפי שהסברתי - היינו בדיוק הדין המפורש של צוה"פ מן הצד, כי בפועל החוט יוצא מצד העמוד [ובאמת מדוע שיהיה הבדל כשיצא מן הצד - בין מראש העמוד הצידה לבין באמצע העמוד הצידה], אך להבנתך - מה ההכרח לחדש סברא עדינה כזו שאלמא היתה כתובה בחזו"א [אם באמת היתה כתובה בו] לא היינו מחדשים אותה מדעתנו, ועוד, מה הגבול בין יוצא הרבה לקצת שזה פסול וזה כשר, ומדוע שיהיה הבדל לדינא בין שניהם? בקיצור - מקום הסברא אולי בבית המדרש אך לא נראית לי נכונה

ומ"מ איכא נפק"מ לדינא בין הדרך שכתבת לדרך זו, באופן שהחוט יוצא בקשת גדולה לחוץ, אלא דאופן החיבור של החוט לעמוד אינו ישירות אלא שיש איזה וו הנוטה לכיוון העמוד השני ואיליו מחובר החוט², ונמצא שהחוט הולך באופן זה , דלפי הבנתי בדבריך כשר אכן, כיון שאינו יוצא מצד העמוד, אולם לדרך שכתבתי אם יש חלק מהקנה שאינו פונה לעבר העמוד שכנגדו נידון שהוא חלק מהעמודים ולא חלק מהקנה, אין זה תלוי בנקודת היציאה מהעמוד, אלא הוא הכרעה בכל מקום לגופו אם קנה זה נחשב שהוא פונה לעמוד שכנגדו, ואם אינו יוצא מעט אלא נוטה הרבה בקשת גדולה כלפי חוץ, אותו החלק הנוטה כלפי חוץ לא חשיב חלק מהקנה העליון, ועי'.

אולם העירוני שיש ללמוד עיקר דברי החזו"א גבי ידות באופן אחר, דבא לברר האם כל הקנה העליון צריך להיות מעל העמודים [פירוש דמהלך כולו ביושר ובזה חשיב כולו כמונח על גביהם], או שסגי

הערות והוספות

² ולצד דאין חוששים שהקנה העליון מתחיל רק אחרי הו כו שראיתי שיש מחמירים בזה מדוע שיחמירו - האם אין החבל יכול להיות עשוי משני סוגי חבלים?.

שמקצתו מעל העמודים, והנידון הוא בידות שאחר שהם נמצאים על העמודים האם סגי בזה או שבעינין שגם אמצעו של קנה נצרך להיות על העמודים.

ומכיון שהיה ברור לחזו"א דאפשר לחתוך מהעמודים ולהשוותם כחלק מהקנה [והוסיפו שפשוט כך בקנה מקשה אחת שכופפו ועשה ממנו עמודים ומשקוף, דלא אמרינן דאין הקנה העליון מעל המשקוף, דכה"ג ודאי דנחתוך את העמודים לפני ראשם, ואותו החלק שבראש נדונו כחלק מהמשקוף ונמצא שהמשקוף עומד על גביהם], הקשה אמאי פסלו בצה"פ מן הצד והרי יש לחתוך ראש העמודים ולהשוותם לידות ויהיה כשר מטעם שסגי שחלק מהקנה מעל גבי העמודים, ומדלא אמרינן הכי ש"מ דבעינן שיהיה כל הקנה העליון מהלך ע"ג העמודים, ולכך בצה"פ מן הצד לא יהני מידי אם נדון ראשי העמודים לידות הקנה, דאכתי אין כולו מהלך על העמודים **לפי תאוריה זו הרי שאם יש כיפה הפוכה, כלומר החוט שוקע - הרי שנפסל בכל שהוא, שהרי החוט כבר לא מעל העמודים, ושם הפסול הוא 'צוה"פ מן הצד', חידוש שלא יתכן, כמובן שהרי השתמשו בעבר בזמורות ובגמי ולא בחוטי דייג מתוחים עם משקולות של עשרה ק"ג, בנוסף למה שמאומה לא התיישב מקושיותי.**

ומעתה במקום שהחוט יוצא מהטווח שבין הלחיים, הרי נמצא שאין כולו מעל גבי העמודים, ושוב הוי פסול דצה"פ מן הצד שענין פסול זה שיהיה כל הקנה מעל העמודים.

ואמנם בדרך זו השניה לא התיישבו הערותיך הנ"ל אמאי לא אמר כן אלא ב'כפוף החוט הרבה' ולמה לא הזהיר שישתמשו בלחיים רחבות, ומדוע לא הסכים עם המשכנ"י שיהיה שרי רק בקנה קשיח, ועוד איך הכשירו בזמן חז"ל, ומדוע שתקו מפסול מצוי זה כל הפוסקים עד החזו"א אף בתקופות שצוה"פ היו רעועות, אולם לענ"ד על קושיות הללו שערי תירוצים לא ננעלו **ברור שעדיף הסבר אחד הגיוני המבאר הכל מאשר כמה תירוצים דחוקים שעדיין לא משאירים טעם טוב בפה, וההכרח היחיד הוא מה שהעולם רגילים לחשוב שלזה התכוון החזו"א, ולזה כבר אין לי פתרון טוב, ומ"מ הקושיא במיניה וביה שהיא הפניית החזו"א לענין ידות שאינה ממין הענין לכאור', מבוארת גם לדרך זו, שהרי דנמצא דעיקר פסול זה שיהיה הקנה כולו על העמודים יסדו בדין ידות העמודים וכמש"נ.**

ומ"מ יתכן שעדיף הביאור שכתבת בדברי החזו"א מהביאור זה האחרון, ובפרט דנרויח כל הני דחוקים.

בידידות ובברכת התורה

דוד גלס